

B.A. 5th Semester (Honours) Examination, 2020-21

SANSKRIT

Course ID: 50917

Course Code: AHSNS-504-DSE-2

Course Title: Kāvya

Time: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

1. एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लेख्यम्। 10x1=10
  - a) भारतविवेकम् अनुसृत्य श्रीरामकृष्णोपदेश उपस्थाप्यताम्।
  - b) भारतविवेकम् इति नाटकस्य प्रथमदृश्यस्य सारः वर्णयताम्।
  - c) दरिद्रदुर्दैवम् इति प्रसहने प्रकटितं समाजस्य चित्रं वर्णयत।

2. द्वयोः सप्रसङ्गव्याख्या कार्या। 5 x 2=10
  - a) यथा हि शर्कराखण्डः सजलो निर्जलोऽथवा।
भुक्तः प्रतीयते मिष्टौ ज्ञातव्यौ भगवांस्तथा॥
  - b) जीवे दयते न, शिवज्ञानेन जीवाः सेवनीया इत्येव युक्तम्।
  - c) अगौरवं दूरमुपैतु भारतादुदेतु मातुर्वदने स्मितद्युतिः।
कराश्च मातुर्वितरन्तु मङ्गलं विभातु वेदध्वनिपूरितं जगत्॥
  - d) गतिहीना नदी मरुभूमौ नश्यति।

3. द्वयोः सप्रसङ्गव्याख्या कार्या। 5x2=10
  - a) स्त्रीभागेन भवेल्लक्ष्मीः पत्युरित्युच्यते जनैः।
अहो, त्वद्भाग्ययोगेन दुर्भिक्षं न जहाति माम्॥
  - b) लक्ष्मीभ्रष्टा हि सा नारी या लोके कलहप्रियाः।
तस्याः सन्निधिमात्रेण निधिदूरे पलायते॥
  - c) करकृतमवगुण्ठनं विहातुं ननु दीयते, तव कुण्ठनं न युक्तम्।
जगति पुरुषतुल्यता स्त्रियां चेद् अभिलाषितास्ति न चासि किं कृतार्था॥

3. पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः। 2x5=10
  - a) भारतविवेकम् इति नाटकं कदा प्रकाशितम् ? नाटकस्य नायकः कः?
  - b) भारतविवेकम् इति नाटकस्य नान्दी का ?
  - c) भारतविवेकम् इति नाटकस्य कस्मिन् अङ्के नरेन्द्रनाथस्य विवाहार्थं घटकोपस्थितिः दृश्यते ?
  - d) भारतविवेकम् इति नाटकस्य तृतीयदृश्यस्य स्थानम्, समयश्च उल्लिख्यताम्।
  - e) दरिद्रदुर्दैवम् इति प्रसहनं केन विरचितम् ? तत्र नान्दीश्लोके कस्य स्तुतिः विहिता ?
  - f) वक्रेश्वरस्य भार्यायाः पुत्रयोश्च नाम किम् ?
  - g) क्षुद्रामेण भिक्षादानात् स्वस्य रक्षार्थं किम् उक्तम् ?
  - i) अरे पात्रेसमितौ....., इत्यस्य वक्ता कः ? पात्रेसमितौ इति पदेन कयोः बोधो जायते ?